

Ilona Resztak

Pobożne fundacje w prawie kanonicznym : pojęcie pobożnej fundacji

Nurt SVD 46/2 (132), 194-210

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Pobożne fundacje w prawie kanonicznym. Pojęcie pobożnej fundacji

Ilona Resztak

Magister administracji i prawa kanonicznego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Obecnie studiuje prawo na Wydziale Zamiejscowym Prawa i Nauk o Gospodarce w Stalowej Woli.

Wprowadzenie

Podjmując się rozpatrywania instytucji fundacji kościelnej należy wskazać, co kryje się za tym terminem. Pojęcie fundacji kościelnej nie jest jednakowo rozumiane w literaturze, można zatem wyodrębnić różne jego ujęcia znaczeniowe.

Według pierwszego ujęcia fundacje kościelne, podobnie jak świeckie, nie mogą być fundacjami użyteczności prywatnej. Mogą być jednak wyposażone w przymiot osobowości prawnej (samodzielne) lub go nie posiadać (niesamodzielne). Jako fundacje samodzielne mogą posiadać strukturę typu zakładowego albo kapitałowego¹.

W podmiotowym ujęciu rolę kryterium wyróżniającego podmiot pełni ten, kto założył fundację, czyli fundator mający status odpowiedniej władzy kościelnej lub ustanowiony przez określony związek wyznaniowy². Inny aspekt fundacji kościelnej, sformułowany w nawiązaniu do ustawodawstwa niemieckich krajów związkowych, podkreśla szczególnie aspekt teologiczny opisywanej instytucji. Dlatego istoty fundacji kościelnych pozwalającej odróżnić je od fundacji świeckich upatruje się w ich celach, które muszą pozostawać zawsze w ścisłym

¹ H. Cioch, *Fundacje w ujęciu prawa polskiego na tle prawotwórczym*, Lublin 1995, s. 28.

² D. Bugaja-Sporczyk, *Status fundatora-problematyka następstwa prawnego*, „Palestra”, nr 1-2, 1994, s. 129; H. Izdebski, *Fundacje i stowarzyszenia. Komentarz, orzecznictwo, skorowidz*, Łomianki 2003, s. 67; J. Blicharz, *Ustawa o fundacjach. Komentarz*, Kolonia 2002, s. 16.

związku z zadaniami kościoła bądź wspólnoty³.

Kolejne ujęcie znaczeniowe pojęcia fundacji kościelnej stanowi połączenie dotychczas przedstawionych sformułowań. Definiuje się je jako jednocześnie realizujące cele kościelne lub religijne, organizacyjnie związane z kościołem czy związkiem wyznaniowym⁴, lub założone przez takie podmioty⁵.

Według Kodeksu Prawa Kanonicznego pobożne fundacje dzielą się na autonomiczne i nieautonomiczne. Pobożne fundacje autonomiczne, czyli zespoły rzeczy przeznaczone na cele, odnoszą się do dzieł pobożności, apostołatu lub miłości, duchowej lub materialnej, i erygowane są przez kompetentną władzę kościelną jako osobę prawną. Pobożne fundacje nieautonomiczne to dobra doczesne przekazane w jakikolwiek sposób jakiejś publicznej osobie prawnej z obowiązkiem długotrwałym, określonym przez prawo partykularne, odprawiania mszy świętych z rocznych dochodów albo sprawowania innych funkcji liturgicznych⁶.

Fundacje kościelne w Polsce reguluje prawo kanoniczne, co nie narusza przepisów wynikających z prawa państwowego. Tak więc z jednej strony status tych fundacji reguluje Kodeks Prawa Kanonicznego, a z drugiej Konkordat między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską, podpisany w Warszawie dnia 28 lipca 1993 roku⁷.

Podmioty zdolne do utworzenia fundacji kościelnej

Chcąc ustanowić samodzielny fundację kościelną prawa prywatnego należy spełnić wymogi stawiane w przepisach ustawy o fundacjach (dalej: u.f.), ustawy o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej⁸ (dalej: u.s.p.k.k.) i Konkordatu. Po pierw-

³ H. Cioch, *Istota fundacji kościelnej*, [w:] A. Dębiński i in. (red.), *Księga jubileuszowa w 65. rocznicę urodzin księdza Henryka Misztala*, Lublin 2005.

⁴ H. Cioch, *Fundacje...*, dz. cyt., s. 28-29.

⁵ L. Stecki, *Fundacja*, t. III, Toruń 1996.

⁶ Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli II promulgatus / Kodeks Prawa Kanonicznego, przekład Polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu Polski, Pallotinum 1984, Kan. 1303.

⁷ Konkordat między Stolicą Apostolską i Rzeczypospolitą Polską podpisany w Warszawie dnia 28 lipca 1993 roku, Dz. U. z 1998 nr 51 poz. 318.

⁸ Analogiczne uregulowania znajdują się w ustawach regulujących stosunek państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych np.: – Art. 43 ustawy z dnia 4 lipca 1991 r. o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, Dz. U. 1991 nr 66 poz. 287 – Art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Polskokatolickiego

sze, ustawa o fundacjach określa, że w przypadku każdej samodzielnej fundacji prawa prywatnego fundator lub fundatorzy powinni dokonać aktu fundacyjnego⁹, należy ustalić statut fundacji¹⁰ oraz wystąpić do sądu rejonowego o dokonanie wpisu fundacji do Krajowego Rejestru Sądowego¹¹. Poprzez wpisanie do Krajowego Rejestru Sądowego fundacja uzyskuje przymiot osobowości prawnej, co stanowi ostatni etap w procesie ustanawiania fundacji. Artykuł 58 u.s.p.k.k.¹² i artykuł 26 Konkordatu uprawniają do tworzenia fundacji kościelnych wyłącznie przez osoby prawne Kościoła Katolickiego. Wyłączona jest zatem możliwość ustanawiania kościelnych fundacji przez osoby fizyczne. Stoi to poniekąd w sprzeczności z unormowaniem artykułu 2 ustęp 1 u.f., który stwierdza, iż „fundacje mogą ustanawiać osoby fizyczne niezależnie od ich obywatelstwa i miejsca zamieszkania”. Należy jednak przyznać, że osoby fizyczne, świeckie lub duchowne, mogą tworzyć fundacje o celach kościelnych lub działające na rzecz kościoła katolickiego i na rzecz kościelnych osób prawnych. Będą to jednak fundacje świeckie – nie kościelne, w stosunku do których będą miały zastosowanie wyłącznie przepisy ustawy o fundacjach. Przepisy artykułu 58 u.s.p.k.k.¹³ i 26 Konkordatu nie wyłączają możliwości tworzenia fundacji o celach „stricte kościelnych” przez osoby fizyczne, lecz pomijając taką możliwość poddają te fundacje wyłącznie pełnej regulacji polskiego prawa fundacyjnego¹⁴.

Aby rozstrzygnąć, które instytucje Kościoła Katolickiego są osobami prawnymi i jakie organy są władne działać w ich imieniu (np. przy dokonywaniu aktu fundacyjnego, zgłaszania wniosku o wpis do KRS) – należy sięgnąć do rozdziału drugiego u.s.p.k.k., w szczególności do artykułów 6-10 tej ustawy.

Artykuł 5 u.s.p.k.k. stwierdza, iż „osobą prawną Kościoła o zasięgu ogólnopolskim jest Konferencja Episkopatu Polski”¹⁵. W skład jej

w Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. 1995 nr 97 poz. 482, – Art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do Kościoła Starokatolickiego Mariawitów w Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. 1997 nr 41 poz. 252.

⁹ Art. 2 ust. 1 oraz art. 3 ust. 1.

¹⁰ Art. 5 ust. 1.

¹¹ Art. 7 ust. 1.

¹² Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. 1989 nr 29 poz. 154.

¹³ Dz. U. 1989 nr 29 poz. 154.

¹⁴ H. Cioch, *Prawo fundacyjne*, Zakamycze 2005.

¹⁵ Art. 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. 1989 nr 29 poz. 154.

organów wchodzi Prezydium Konferencji Episkopatu Polski. Ustęp 3 tego artykułu stwierdza, że „w sprawach majątkowych Konferencję Episkopatu Polski reprezentuje jej Prezydium. Do składania oświadczeń woli jest uprawniony każdy z jej członków”¹⁶. Należy więc przyjąć, że w kwestii zakładania fundacji przez Konferencję Episkopatu Polski oświadczenie woli o założeniu fundacji (akt fundacyjny) może złożyć każdy członek Prezydium.

Artykuł 6 wymienia terytorialne jednostki organizacyjne mające osobowość prawną. Katalog ten składa się z następujących instytucji: metropolie, archidiecezje, diecezje, administratury apostolskie, parafie. Ponadto w skład kościelnych osób prawnych zalicza: kościoły rektoralne, Caritas Polska, Caritas diecezjalne, Papieskie Dzieła Misyjne. Ustęp 3 określa, że organami tych osób prawnych są odpowiednio: dla metropolii gnieźnieńskiej – metropolita gnieźnieński, dla innych metropolii – metropolita, dla archidiecezji – arcybiskup archidiecezjalny lub administrator archidiecezji, dla diecezji – biskup diecezjalny lub administrator diecezji, dla administratury apostolskiej – administrator apostolski, dla parafii – proboszcz lub administrator parafii, dla kościoła rektoralnego – rektor, dla Caritas Polskiej – dyrektor, dla Caritas diecezji – dyrektor, dla Papieskich Dziel Misyjnych – dyrektor krajowy.

Artykuł 8 wylicza następujące personalne jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną: ordynariat polowy, kapituły, parafie personalne, konferencje wyższych przełożonych zakonnych męskich, konferencje wyższych przełożonych zakonnych żeńskich, instytuty życia konsekrowanego oraz stowarzyszenia życia apostolskiego, prowincje zakonów, opactwa, klasztory niezależne, domy zakonne, wyższe i niższe seminaria duchowne diecezjalne, wyższe i niższe seminaria duchowne zakonne – jeżeli w myśl przepisów danego zakonu mają one charakter samoistny. Organami wyliczonych powyżej osób prawnych są: dla ordynariatu polowego – ordynariusz polowy, dla kapituły – prepozyt albo dziekan, dla parafii personalnej – proboszcz lub administrator parafii, dla konferencji wyższych przełożonych zakonnych – przewodniczący konsult wyższych przełożonych zakonnych, dla zakonów – wyższy przełożony lub przełożona, dla prowincji zakonnej – przełożony / przełożona prowincji, dla opactwa – opat / przełożona, dla klasztoru niezależnego i domu zakonnego – przełożony / przełożona, dla wyższego seminarium duchownego – rektor, dla niższego seminarium duchownego – dyrektor.

¹⁶ Art. 6.

W skład kościelnych osób prawnych artykuł 9 wlicza: Katolicki Uniwersytet Lubelski, Papieską Akademię Teologiczną w Krakowie, Papieski Wydział Teologiczny w Poznaniu, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu, Papieski Wydział Teologiczny w Warszawie oraz jego dwie sekcje: św. Jana Chrzciciela i św. Andrzeja Boboli, Wydział Filozoficzny Towarzystwa Jezusowego w Krakowie, kościelne instytuty naukowe i dydaktyczno-naukowe kanonicznie erygowane. Określenie organów reprezentujących te instytucje pozostają nierozstrzygnięte, co wskazuje, że właściwym aktem rozstrzygającym tę materię będzie statut każdej z tych instytucji. Tylko w przypadku Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie status prawny określa ustawa o szkolnictwie wyższym, a „statut tej akademii zatwierdza minister właściwy do spraw wyznań religijnych i właściwa władza kościelna”¹⁷.

Artykuł 10 stanowi, że „inne jednostki organizacyjne Kościoła mogą uzyskać osobowość prawną w drodze rozporządzenia ministra – kierownika Urzędu ds. Wyznań”¹⁸. Na podstawie tego przepisu jako pierwszym osobowość prawną została przyznana: Związkowi Męskiej Młodzieży Przemysłowej i Rzemieślniczej pod wezwaniem św. Stanisława Kostki w Krakowie¹⁹ i Kościelnej Radzie Gospodarczej z siedzibą w Warszawie²⁰ – szefa Urzędu Rady Ministrów²¹. Do końca 2007 roku w ten sposób osobowość prawną nabyło około 150 instytucji kościelnych. Początkowo kompetencję tę realizował minister – szef urzędu rady ministrów, ponieważ to jemu przydzielono kompetencje dyrektora i kierownika zlikwidowanego w 1989 roku Urzędu do Spraw Wyznań²². Od 1997 roku kompetencję tę sprawuje minister właściwy do spraw wewnętrznych i administracji.

¹⁷ Art. 9 ust. 2 zmieniony przez art. 50 pkt. 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działalności administracji rządowej Dz. U. 1997 nr 141 poz. 943.

¹⁸ Art. 10, Dz. U. 1989 nr 29 poz. 154.

¹⁹ Rozporządzenie Ministra – Szefa Urzędu Rady Ministrów z dnia 23 kwietnia 1990 r., Dz. U. 1990 nr 31 poz. 188.

²⁰ Rozporządzenie Ministra – Szefa Urzędu Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1990 r., Dz. U. 1990 nr 45 poz. 265.

²¹ Minister – Szef Urzędu Rady Ministrów przejął zadania przewidziane dotychczas w odrębnych ustawach dla Ministra – Kierownika Urzędu do Spraw Wyznań, a także dla Dyrektora Urzędu do Spraw Wyznań na podstawie ustawy z dnia 12 listopada 1985 r. o zmianach w organizacji oraz zakresie działania niektórych naczelných i centralnych organów administracji państwowej, Dz. U. 1985 nr 50 poz. 262.

²² Zlikwidowany ustawą z dnia 23 listopada 1989 r. zmieniającą ustawę o zmianach w organizacji oraz zakresie działania niektórych naczelných i centralnych organów administracji państwowej, Dz. U. 1989 nr 64 poz. 387.

Ustawa o fundacjach przed jej nowelizacją przewidywała bardzo sformalizowany tryb uzyskiwania osobowości prawnej przez fundacje prawa prywatnego. Niezbędne było dokonanie aktu fundacyjnego, opracowanie statutu, uzyskanie państwowego aktu fundacyjnego i statutu, oraz zarejestrowanie przez sąd rejestrowy. Obowiązujący system stanowił połączenie trzech modeli: normatywnego, koncesyjnego i rejestracyjnego²³.

Wskutek nowelizacji ustawy o fundacjach, ustawą z dnia 23 lutego 1991 roku tryb zakładania fundacji został odformalizowany. Obecnie obowiązuje model mieszany, rejestracyjno-normatywny. Niezbędne jest dokonanie aktu fundacyjnego, opracowanie projektu statutu oraz zarejestrowanie fundacji w rejestrze sądowym. Wpis do rejestru ma charakter konstytutywny, ponieważ od tego momentu powstaje samodzielna fundacja prawa prywatnego.

Akt fundacyjny

Z artykułu 3 ustęp 1 u.f. wynika, że akt fundacyjny jest oświadczeniem woli o ustanowieniu fundacji. Z ustępu 2 wynika z kolei, że w oświadczeniu woli o ustanowieniu fundacji fundator powinien wskazać cel fundacji oraz składniki majątkowe przeznaczone na jego realizację. Ustęp ma jednak jeden poważny mankament, a mianowicie samo oświadczenie woli nie tworzy fundacji – jest tylko jedną z przesłanek jej utworzenia. Należałoby więc akt fundacyjny definiować jako oświadczenie woli zmierzające do ustanowienia fundacji, wskazujące na jej cele oraz składniki majątkowe przeznaczone na ich realizację²⁴.

Istnieją rozbieżności co do charakteru prawnego aktu fundacyjnego. Odosobniony jest pogląd, że akt fundacyjny jest czynnością prawną między żyjącymi²⁵. Inne stanowisko, które przeważa, stanowi, iż akt fundacyjny jest jednostronną czynnością prawną mającą charakter zobowiązujący²⁶, dokonaną pod warunkiem zawieszającym.

²³ H. Cioch, *Statut fundacji*, „Nowe Prawo”, nr 2, 1987, s. 32-33; A. Wasilewski, *Prawna problematyka fundacji. Zagadnienia podstawowe*, „Państwo i Prawo”, nr 9, 1984, s. 26-27.

²⁴ H. Cioch, *Istota aktu fundacyjnego*, „Nowe Prawo”, nr 10, 1986, s. 17.

²⁵ A. Klein, *Ewolucja instytucji osobowości prawnej*, [w:] E. Łętowska (red.), *Tendencje rozwoju prawa cywilnego. Zbiór studiów*, Wrocław 1983, s. 148.

²⁶ L. Stecki, *Fundacja*, t. I, Toruń 1996, s. 80-81; K. Kępińska, *Dokumentowanie fundacji w akcie notarialnym*, Rejent 1993, nr 6, s. 66; K. Dłużak, *Fundacja w praktyce notarialnej*, Rejent 1992, nr 2, s. 68-69.

Z aktu fundacyjnego wynika, że można go odwołać²⁷. Fundator może złożyć oświadczenie o odwołaniu aktu fundacyjnego do momentu wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego. Jeżeli aktu fundacyjnego dokonało kilka osób, dla skutecznego odwołania wymagane jest współdziałanie ich wszystkich. Odwołanie powinno być złożone w formie aktu notarialnego, nie jest wymagane podanie przyczyny odwołania. Możliwe jest również odwołanie aktu fundacyjnego przez pełnomocnika, który musi mieć do tego udzielone pełnomocnictwo szczególne, sporządzone również w formie aktu notarialnego²⁸.

Sposób dokonania aktu fundacyjnego reguluje artykuł 3 ustęp 1 u.f., zgodnie z którym oświadczenie woli o ustanowieniu fundacji powinno być złożone w formie aktu notarialnego. Sposób sporządzenia aktu notarialnego regulują przepisy ustawy – Prawo o notariacie²⁹. Na mocy ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych uchylony został artykuł 8 ustęp 1 u.f., według którego nie pobiera się opłat notarialnych za sporządzenie aktu, którego przedmiotem jest oświadczenie woli o ustanowieniu fundacji. Obecnie za sporządzenie aktu notarialnego obejmującego oświadczenie woli o ustanowieniu fundacji notariusz pobiera wynagrodzenie określone w artykule 5 ustawy – Prawo o notariacie i Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 28 czerwca 2004 roku w sprawach maksymalnych stawek taksy notarialnej³⁰.

Fundację na mocy artykułu 3 ustęp 1 zdanie 2 u.f. można ustanowić również w testamencie. Jednak skoro mianem fundacji kościelnej określamy tylko fundacje tworzone przez kościelne osoby prawne, to logiczną konsekwencją będzie pominięcie kwestii ustanawiania fundacji poprzez testament, który sporządzić może tylko osoba fizyczna.

Zgodnie z artykułem 3 ustęp 2 u.f. w oświadczeniu woli o ustanowieniu fundacji fundator powinien wskazać cel fundacji oraz składniki majątkowe przeznaczone na jego realizację. Akt fundacyjny niezawierający tych dwóch elementów nie wywołałby zamierzonych skutków prawnych. Doktryna dopuszcza za to umieszczenie w akcie fundacyjnym innych postanowień³¹.

Określenie celu fundacji jest ważne ze względu na znaczenie

²⁷ Art. 61 k.c. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks Cywilny, Dz. U. 1964 nr 16 poz. 93 ze zm.

²⁸ Art. 98 k.c. oraz art. 99 § 1 k.c.

²⁹ Ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie, Dz. U. 1991 nr 22 poz. 91 ze zm.

³⁰ Dz. U. 2004 r. nr 140 poz. 1564.

³¹ K. Dłużak, *Fundacja w praktyce notarialnej*, Rejent 1992, nr 2, s. 68-69.

ogólnych ram funkcjonowania fundacji. I tak, przykładowo, działalność gospodarczą fundacji można prowadzić w rozmiarach służących do jej celów (artykuł 5 ustęp 5 u.f.) – w oparciu o cel fundator wskazuje właściwego ministra (artykuł 5 ustęp 2 u.f.), cel podlega badaniu przez sąd rejestrowy (artykuł 9 ustęp 1 u.f.), a uwzględniając go – sąd zawiadamia właściwego ministra oraz starostę (artykuł 9 ustęp 2 i 3 u.f.). Cel przesądza również o określonych sytuacjach, np. o zwolnieniu fundacji z zobowiązań podatkowych czy też przyznaniu bonifikaty od ceny nabycia nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego³². Właściwe sformułowanie celu w akcie fundacyjnym jest zatem niezmiernie ważne z punktu widzenia jej powstania i dalszej działalności fundacji.

Istnieje wiele orzeczeń polskich sądów, które dotyczą określenia celu ustanawianej fundacji. Do czasu wejścia w życie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym (dalej: u.K.R.S.) rejestr wszystkich fundacji prowadził Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy i w jego praktyce wykształciła się zasada rygorystycznego egzekwowania od fundatora ścisłego określenia celów fundacji. Cele fundacji powinny być określone jasno i przejrzyste jako przeznaczenie jej środków majątkowych. Należy przy tym unikać sformułowań wskazujących jedynie program, ogólne zasady ideowe lub też określić niejednoznacznych³³.

Wskazanie elementów majątku przekazywanego fundacji jest kolejnym elementem przedmiotowo istotnym aktu fundacyjnego. Bez majątku realizowanie założonych celów byłoby niemożliwe. Wartość przekazywanego majątku fundacji powinna być określona w akcie fundacyjnym. Przy zakładaniu fundacji należy mieć zawsze na względzie proporcję między zakładanymi celami a przekazanym na ich realizację majątkiem, zwłaszcza, że ustawodawca nie określił minimalnej wielkości tego majątku. Jedynie w odniesieniu do mających prowadzić działalność gospodarczą artykuł 5 ustęp 5 u.f. stawia wymóg wyposażenia w majątek o minimalnej wartości 1 000 złotych. Przedmiotem majątku przekazywanego fundacji mogą być wszystkie przedmioty i prawa majątkowe, jeżeli są zbywalne oraz stanowią własność fundatora. W przypadku przekazywania pieniędzy wystarczy wskazanie kwoty, o jaką chodzi. Zgodnie z zasadą walutowości, z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, zobowiązania pieniężne na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej mogą być wyrażone tylko w pieniądzu polskim (artykuł 358 § 1 k.c.). Jeżeli zatem fundator wskazał kwotę wyrażoną w walucie obcej,

³² Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, Dz. U. 1997 nr 115 poz. 741 ze zm. Art. 68 ust. 1.

³³ B. Sagan, J. Strzępka, *Prawo o fundacjach. Komentarz*, Katowice 1992, s. 20-21.

konieczne jest wskazanie jej równowartości w złotych według kursów ogłaszanych przez NBP. W przypadku papierów wartościowych niezbędne jest określenie, jakie są to papiery, z podaniem ich cech indywidualnych, oraz określenie wiarygodności, która z papieru wartościowego przysługuje. Gdy na realizację celów przekazana została wartości nieruchomości³⁴, konieczne jest jej opisanie, podanie numeru księgi wieczystej i określenie, jakie prawo do nieruchomości przysługuje fundatorowi. Majątek przekazany fundacji powinien służyć wyłącznie celom fundacji i być wydatkowany w taki sposób, aby nie został zużyty. Wynika z tego, że na realizację celów fundacji mogą być przeznaczone w zasadzie wyłącznie przychody, jakie przynosi jej korzystne ulokowanie. W przypadku prowadzenia przez fundację działalności gospodarczej na realizację celów przeznaczają się część zysków z jej prowadzenia³⁵. W przypadku, gdy fundatorem jest osoba prawna, przepisy szczególne mogą przewidywać, że do rozporządzenia majątkiem niezbędne jest uzyskanie zgody innego podmiotu. Taki wymóg może również wskazać postanowienie.

Statut fundacji

Jako zasadę wprowadzono, że statut określa fundator. Fundator może odstąpić od osobistego ustalenia statutu i upoważnić do tego inną osobę fizyczną lub prawną (artykuł 6 ustęp 1 u.f.), może to być dowolna osoba posiadająca dostateczną wiedzę umożliwiającą sporządzenie statutu.

Z artykułu 5 ustęp 1 u.f. wynika, że w statucie powinny być zawarte informacje dotyczące nazwy fundacji, siedziby i majątku, celów, zasad, form, zakresów działalności fundacji, składu i organizacji zarządu, sposobu powoływania oraz obowiązków i uprawnień tego organu i jego członków. Brak jednego z wymienionych elementów w statucie powoduje odmowę wpisania fundacji do Krajowego Rejestru Sądowego. Statut może zawierać inne postanowienia, dotyczące np. prowadzenia przez fundację działalności gospodarczej, dopuszczalność warunków jej połączenia z inną fundacją, zmiany celu lub statutu, a także przewidywać tworzenie, obok zarządu, innych organów fundacji. Artykuł 15 ustęp 1 i 4 u.f. wskazuje również, że w statucie powinny się znajdować postanowienia dotyczące likwidacji fundacji oraz przeznaczenia innych środków majątkowych pozostających po jej likwidacji. Szczególne postanowienia musi zawierać statut fundacji, która zamierza stać się organizacją pożytku publicznego.

³⁴ K. Dłużak, *Fundacja...*, dz. cyt., s. 67-68.

³⁵ H. Cioch, *Prawo...*, dz. cyt., s. 62.

W przypadku, gdy nie określono w statucie siedziby fundacji, na podstawie artykułu 41 k.c. siedzibą będzie miejscowość, w której siedzibę ma organ zarządzający, o ile ustawa lub oparty na niej statut nie stanowi inaczej. Zgodnie z artykułem 2 ustęp 2 u.f. siedziba fundacji powinna znajdować się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wskazanie siedziby jest ważne ze względu na określenie właściwości miejscowej sądu rejestrowego, organu nadzoru – właściwego starosty (artykuł 9 ustęp 2 u.f.), właściwego sądu w sprawach cywilnych (artykuł 30 i 40 k.p.c.) oraz dla określenia miejsca spełnienia świadczenia w sytuacji określonej w artykule 454 § 1 k.c.

Jedynym wymaganym przez ustawę o fundacjach organem fundacji jest jej zarząd, tworzenie innych organów i wyposażenie ich w różne kompetencje jest tylko fakultatywne. Organy fakultatywne mogą mieć charakter uchwałodawczy, wykonawczy, kontrolny bądź doradczy. Postanowienia statutu powołują takie organy, określając: nazwę organu, kompetencje i sposób działania, liczbę członków, kryteria i sposób ich powołania i odwołania, kadencję, przyczyny wygaśnięcia mandatu, prawa i obowiązki członków oraz sposoby rozstrzygania sporów kompetencyjnych między organami.

Statut powinien zawierać postanowienia dotyczące składu i organizacji zarządu, sposobu powołania oraz obowiązków i uprawnień tego organu i jego członków (artykuł 5 ustęp 1 u.f.). Powinno się również wskazać sposób odwołania członków zarządu, jak też ich kadencję³⁶.

Statut może zawierać również postanowienia dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej. Podjęcie przez fundację działalności gospodarczej wymaga, zgodnie z artykułem 11 u.f., uprzedniej zmiany statutu i dokonania wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym. Zmiana statutu nie będzie jednak możliwa, jeżeli w statucie nie przewidziano możliwości jego nowelizacji (artykuł 5 ustęp 1 u.f.). Działalność gospodarcza fundacji może mieć charakter subsydiarny, służący realizacji celów statutowych. Zatem zyski z działalności gospodarczej mają tylko uzupełniać środki przeznaczone na działalność statutową³⁷. W statucie, jeżeli przewiduje on działalność gospodarczą, należy sprecyzować, jakiego charakteru ona będzie, najlepiej z uwzględnieniem Polskiej Klasyfikacji Działalności, gdyż w momencie wpisu do KRS-u działalność gospodarczą oznacza się na podstawie tej klasyfikacji³⁸. Fundacje mogą prowadzić wszelką działalność gospodarczą, o ile tylko przepisy szczególne do prowadzenia konkretnej działalności nie zastrzegają

³⁶ P. Suski, *Stowarzyszenia i fundacje*, Warszawa 2005, s. 365.

³⁷ B. Niemirka, *Statut fundacji*, Warszawa 1998, s. 60-61.

³⁸ Art. 40 pkt 1 u.K.R.S.

określonej formy przedsiębiorców³⁹. Dynamiczna sytuacja społeczno-gospodarcza wymusza niekiedy konieczność zmiany celu fundacji lub jej statutu. Zmienić cel lub statut jest możliwe, jeżeli przewidziano taką ewentualność w statucie (artykuł 5 ustęp 1 u.f.). Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z 7 lipca 1993 roku przypomniał, że fundacja jest formalnie spersonifikowanym majątkiem, o którego przeznaczeniu (sposobie wykorzystania) decyduje wola fundatora wyrażona w statucie. Wskazał, że jeżeli zgodnie z tą wolą do statutu nie zostały wprowadzone postanowienia dotyczące możliwości zmiany celu fundacji lub statutu, to decyzja o ich zmianach nie może być podjęta⁴⁰. Niektórzy autorzy dopuszczają możliwość modyfikacji statutu pomimo braku w nim postanowienia zezwalającego na taką czynność, a nawet wtedy, gdy jest to w statucie wyraźnie zabronione – choćby wtedy, gdy można dojść do wniosku, że w danym przypadku taka zmiana jest niezbędna⁴¹. Pominięcie zakazu musi być motywowane silnym przekonaniem o tym, że jeżeli fundator znałby obecną sytuację społeczno-gospodarczą, prawną lub ekonomiczną – to z pewnością zaniechałby wprowadzenia takiego zakazu, oraz przekonanie, że gdyby fundator działał w chwili dokonywania zmiany statutu, to postąpiłby jak podmiot go modyfikujący. Podnosi się również możliwość dokonania zmian w statucie z urzędu przez sąd rejestrowy w przypadkach, gdy brak takiej zmiany groziłby likwidacją fundacji⁴². Bezspornym wydaje się zakaz wprowadzenia takich zmian w statucie, które skutkowałyby powstaniem stanu sprzecznego z pierwotną wolą fundatora⁴³.

Nadzór nad fundacją kościelną

Fundacje nie mają obowiązku posiadania własnych organów o kompetencjach kontrolno-nadzorczych, więc konieczne jest objęcie ich nadzorem państwowym. Fundacje utworzone przez kościelne osoby prawne, oprócz nadzoru państwowego, są poddane nadzorowi kościelnej osoby prawnej, będącej fundatorem, lub wskazanej w statucie fundacji⁴⁴.

³⁹ Art. 12 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, Dz. U. 1997 nr 140 poz. 939.

⁴⁰ III CZP 88/93 OSNC 1994, nr 1 poz. 14.

⁴¹ L. Stecki, *Fundacja*, t. I, Toruń 1996, s. 213-214.

⁴² H. Cioch, *Prawo...*, dz. cyt., s. 86.

⁴³ B. Niemierka, *Statut...*, dz. cyt., s. 93.

⁴⁴ Art. 58 ust. 2, Ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Polskokatolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. 1995 nr 97 poz. 482.

Kompetencje nadzorcze sądu obejmują prawo do ingerencji w działalność fundacji⁴⁵. Jednak sąd bada tylko legalność podjętej uchwały, nie zajmując się kwestią jej merytorycznej zasadności⁴⁶. Nadzór ten, mający charakter kasacyjny, należy odróżnić od klasycznego nadzoru, występującego w kontekście administracyjnym⁴⁷. Nadzór sądowy odbywa się zasadniczo na wniosek, a jedynie wyjątkowo z urzędu. Sąd co do zasady podejmuje czynności na wniosek właściwego ministra lub starosty bądź gdy zachodzą przesłanki określone w artykułe 14 ustęp 4 u.f. W ostatnim przypadku sąd uchyla swoje postanowienie o zawieszeniu zarządu fundacji i wyznaczeniu zarządcy przymusowego na wniosek zarządu fundacji, a nie organów administracyjnych, jeżeli z okoliczności wynika, że działania, które spowodowały ustanowienie zarządcy tymczasowego, zostały zaniechane. Zawieszony zarząd może oczywiście złożyć do sądu wniosek o uchylenie postanowienia o jego zawieszeniu. Sąd z urzędu orzeka o przeniesieniu środków majątkowych pozostałych po likwidacji fundacji, jeżeli status nie określą przeznaczenia tych środków.

Oprócz sądu ustawa o fundacjach wśród organów sprawujących nadzór państwowy nad fundacjami wymienia również ministra właściwego ze względu na zakres działania oraz cel fundacji. Zgodnie z artykułem 18 u.f., ilekroć w ustawie jest mowa o właściwym ministrze, rozumie się przez to również kierownika właściwego urzędu centralnego. Jeżeli cele fundacji wchodzą w zakres działania dwóch lub więcej ministrów – właściwym będzie minister, z którego zakresem działania wiążą się główne cele fundacji (artykuł 9 ustęp 3 u.f.). Wybór ministra w takich przypadkach dokonywany jest przez sąd rejestrowy. Nadzór nad działalnością fundacji sprawuje również starosta właściwy ze względu na siedzibę fundacji⁴⁸. Właściwy minister bądź starosta w ramach sprawowanego przez nich nadzoru pośredniego mają przede wszystkim możliwość składania wniosków do sądu, doty-

⁴⁵ Uchwała Trybunału Konstytucyjnego z 5 października 1994 r. (W 1/94), OTK 1994/2, poz. 47; orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 18 stycznia 1994 r. (K 9/93), OTK 1994/1, poz. 3.

⁴⁶ P. Suski, *Stowarzyszenia...*, dz. cyt., s. 408.

⁴⁷ S. Kidyba, *Wybrane zagadnienia związane z nadzorem nad fundacjami – uwagi de lege lata i de lege ferenda*, PPH 2007, nr 9, s. 33.

⁴⁸ Przed 1 stycznia 2006 r. nadzór ten sprawował wojewoda, ale tylko w przypadkach, gdy działalność fundacji nie wykraczała poza teren jednego województwa; zob. art. 3. pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej, Dz. U. 2005 nr 175 poz. 1462.

czących stwierdzenia zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutu oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona, uchylenia uchwały zarządu fundacji pozostającej w wyraźnej sprzeczności z jej celem, postanowieniami statutu lub przepisami prawa, wstrzymania wykonania uchwały zarządu do czasu rozstrzygnięcia sprawy, zawieszenia zarządu fundacji i wyznaczenia zarządcy przymusowego, likwidacji fundacji, jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są wykonywane bądź osiągnięty został cel, dla którego fundacja została ustanowiona i w razie wyczerpania środków majątkowych fundacji⁴⁹.

Właściwy minister bądź starosta mogą ponadto wyznaczyć zarządowi fundacji odpowiedni termin do usunięcia uchybień polegających na tym, że zarząd w istotny sposób narusza przepisy prawa, postanowienia statutu, bądź działanie zarządu jest niezgodne z celem fundacji. Podmioty te mogą również żądać od organów uprawnionych do odwołania zarządu, aby dokonano w wyznaczonym terminie zmiany zarządu fundacji. Organy nadzoru pośredniego nie mają możliwości wpływu na dokonanie postulowanych czynności przez zarząd bądź organ odwołujący zarząd, mogą one jedynie po bezskutecznym upływie terminu lub przy dalszym nieprawidłowym działaniu zarządu wystąpić do sądu o zawieszenie zarządu i wyznaczenie zarządcy przymusowego. Zarządca przymusowy reprezentuje fundację w sprawach wynikających z zarządu, w tym również w postępowaniu sądowym; jest on zobowiązany wykonać czynności potrzebne do prawidłowego działania fundacji (artykuł 14 ustęp 2 u.f.). Informacja o ustanowieniu zarządcy przymusowego oraz jego dane powinny być ujawnione w Krajowym Rejestrze Sądowym (artykuł 39 pkt 1 w związku z artykułem 49 ustęp 1 u.K.R.S.)⁵⁰. W przypadku konieczności poddania zarządowi przymusowemu fundacji utworzonej przez kościelne osoby prawne Kościoła Katolickiego, zarząd ten będzie sprawowała kościelna osoba prawna wyznaczona przez Prezydium Konferencji Episkopatu Polski (artykuł 58 ustęp 4 u.s.p.k.k.)⁵¹. Postanowienie o zawieszeniu zarządu fundacji wyznaczeniu zarządcy przymusowego sąd uchwała na wniosek zarządu fundacji, jeżeli z okoliczności wynika, że działania, o których mowa w artykule 14 ustęp 1 u.f., zostaną zaniechane (artykuł 14 ustęp 4 u.f.).

⁴⁹ S. Kidyba, *Wybrane zagadnienia...*, dz. cyt., s. 33.

⁵⁰ P. Suski, *Stowarzyszenia...*, dz. cyt., s. 409.

⁵¹ Podobnie uregulowana jest kwestia zarządu przymusowego w pozostałych ustawach regulujących funkcjonowanie państwa do kościołów; zob. P. Suski, *Stowarzyszenia i fundacje*, Warszawa 2005, s. 418-419.

Ustanie fundacji

Kwestię ustania fundacji kościelnej, czyli utraty przez nią osobowości prawnej, regulują przepisy artykułu 15 ustęp 1-3 u.f. Zniesienie fundacji kościelnej założonej przez kościelną osobę prawną Kościoła Katolickiego dodatkowo regulują artykuł 58 ustęp 5 i artykuł 59 u.s.p.k.k.

Ustawa o fundacjach używa zwrotu „likwidacja fundacji”⁵², który obejmuje ogół dopuszczalnych instytucji prawnych, w następstwie których fundacje tracą przymiot osobowości prawnej⁵³. Zniesienie fundacji jest możliwe w trybie statutowej bądź przymusowej jej likwidacji lub przez ogłoszenie jej upadłości⁵⁴.

Ustawa o fundacjach przewiduje dwa zdarzenia, w efekcie zaistnienia których następuje likwidacja fundacji: osiągnięcie celu, dla którego fundacja była ustanowiona lub wyczerpania środków finansowych i majątku fundacji (artykuł 15 ustęp 1). Osiągnięcie celu fundacji powoduje, że jej działalność staje się bezprzedmiotowa. W wypadku wyczerpania środków finansowych i majątku fundacji cel pozostaje aktualny, niemożliwa jest natomiast jego realizacja. W doktrynie przeważa stanowisko, według którego likwidacja może nastąpić nie tylko w razie całkowitego wyczerpania środków finansowych i majątku, ale również w wypadku tak znacznego ich zmniejszenia, że nie jest możliwe ciągle (trwale) realizowanie celów fundacji⁵⁵. Podnosi się, że w ustawie traktuje się o wyczerpaniu – a nie o całkowitym wyczerpaniu środków finansowych i majątku fundacji⁵⁶. Na poparcie tego stanowiska należy również wskazać, iż celem postępowania likwidacyjnego jest zaspokojenie wierzycieli likwidowanego podmiotu⁵⁷.

W przypadku, gdy w statucie fundacji kościelnej zostało zawarte zastrzeżenie, że organy fundacji są powołane przez fundatora, czyli odpowiednią kościelną osobę prawną, fundacja taka podlega likwidacji w momencie utraty bytu prawnego przez fundatora. W wypadku, gdy nie ma organu uprawnionego do wystąpienia z wnioskiem o likwidację fundacji według artykułu 15 ustęp 2 u.f. w związku z artykułem 13 u.f. o likwidację fundacji zwraca się do sądu właściwy minister lub starosta. Zachodzi też możliwość powołania dla fundacji kuratora.

⁵² Ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach, Dz. U. 1984 nr 24 poz. 97 ze zm.

⁵³ H. Cioch, *Prawo...*, dz. cyt., s. 144.

⁵⁴ Art. 15 ust. 1-3 u.f.

⁵⁵ H. Cioch, *Prawo...*, dz. cyt., s. 147.

⁵⁶ P. Suski, *Stowarzyszenia...*, dz. cyt., s. 423.

⁵⁷ Sąd Najwyższy w postanowieniu z 19 czerwca 1996 r., III CZP 66/96 OSNC 1996, nr 10, poz. 133.

Ustawa o fundacjach nie określa zasad, według których toczy się postępowanie likwidacyjne. Z artykułu 15 ustęp 1 wynika, że sposób likwidacji może być wskazany w statucie. Jeżeli natomiast takich postanowień brak lub następuje przymusowa likwidacja fundacji, konieczne wydaje się stosowanie analogicznych przepisów dotyczących likwidacji innych osób prawnych⁵⁸.

Wydając postanowienie o likwidacji sąd lub uprawniony w statucie podmiot powinien jednocześnie wyznaczyć likwidatora fundacji. Zwykle likwidatorami stają się członkowie zarządu. Oczywiście decyzja odpowiedniego organu fundacji lub sądu o likwidacji nie powoduje automatycznie utraty przez nią osobowości prawnej, lecz stanowi przesłankę wszczęcia postępowania likwidacyjnego. Likwidator jest zobowiązany do złożenia wniosku o wpisanie do Krajowego Rejestru Sądowego informacji o otwarciu likwidacji, danych o osobie likwidatora wraz ze sposobem reprezentacji (artykuł 44 ustęp 1 pkt 1 i 2 w związku z artykułem 49 ustęp 1 u.K.R.S.). Likwidator dodatkowo wyznaczony przez sąd musi przesłać odpis postanowienia do sądu rejestrowego. Informacja o wszczęciu postępowania likwidacyjnego powinna być podana do publicznej wiadomości, a w przypadku, gdy fundacja była wpisana do rejestru przedsiębiorców, zawiadamia się o likwidacji w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (artykuł 13 ustęp 1 u.K.R.S.). Z racji, że całe postępowanie likwidacyjne ma na celu zaspokojenie ewentualnych wierzycieli, likwidator powinien zbyć pozostały majątek fundacji i wyegzekwować należności dłużników, aby uzyskana suma pozwalała na spłatę wszystkich wierzytelności przysługujących osobom trzecim w stosunku do fundacji. W ramach postępowania likwidacyjnego likwidator może dokonywać czynności niezbędnych do prowadzenia likwidacji. Po zakończeniu likwidacji likwidator jest obowiązany złożyć w sądzie rejestrowym wniosek o wykreślenie fundacji z Krajowego Rejestru Sądowego. W momencie wykreślenia fundacja traci osobowość prawną⁵⁹.

Statut powinien wskazywać przeznaczenie środków majątkowych pozostałych po likwidacji fundacji: zgodnie z artykułem 5 ustęp 4 u.f. środki te mogą być przeznaczone wyłącznie na cele społecznie lub gospodarczo użyteczne. Można więc przeznaczyć je w statucie na rzecz innej fundacji, stowarzyszenia, organizacji pożytku publicznego – jeśli tylko realizują one wymienione w artykule 1 u.f. cele. Nie jest wymagane, aby cele te wiązały się ściśle z celami fundacji – wystarczy, że będą się one mieściły w pojęciu celów społecznie lub gospodarczo użytecznych. W przypadku fundacji założonych przez kościelne osoby prawne Kościoła Katolickiego, na mocy

⁵⁸ P. Suski, *Stowarzyszenia...*, dz. cyt., s. 416.

⁵⁹ Tenże, s. 417.

artykułu 58 ustęp 5 i artykułu 59 u.s.p.k.k., jeżeli statut fundacji nie stanowi inaczej, majątek znajdujący się w kraju przechodzi na nadrzędną kościelną osobę prawną, a jeżeli taka osoba nie istnieje lub nie działa w Polsce, majątek ten przechodzi na Konferencję Episkopatu Polski lub Konferencję Wyższych Zakonnych; o przeznaczeniu majątku za granicą decyduje Konferencja Episkopatu Polski lub wyższy przełożony zakonny⁶⁰.

Artykuł 5 ustęp 1 u.f. przewiduje również możliwość zamieszczenia w statucie postanowień dotyczących dopuszczalności i warunków połączenia fundacji z inną fundacją. Połączenie to może polegać zarówno na inkorporacji jednej fundacji przez drugą, jak również na fuzji dwóch fundacji, w wyniku której powstaje jedna nowa fundacja⁶¹.

Podsumowanie

Należy podkreślić, że pobożne fundacje są jak najbardziej potrzebną instytucją powoływaną przez osoby prawne w Kościele. Fundacja pobożna jest instytucją prawną dla zabezpieczenia majątku lub środków finansowych skierowanych na realizację dzieł podjętych przez kościelne osoby prawne. Oznacza to, że dobra doczesne są przekazywane kościelnej osobie prawnej z wieczystym lub na długie lata nałożonym obowiązkiem odprawiania z rocznych dochodów mszy świętych, spełniania oznaczonych czynności religijnych lub wykonywania z miłości chrześcijańskiej dzieł pobożności. Cele fundacji mogą być różne – co ujęte powinno być w statutach danej fundacji. Mogą dotyczyć działalności charytatywnej, religijnej, społecznej, a także działalności specjalistycznej, np. fundacja wspierająca działalność ośrodka dla dzieci niepełnosprawnych. Powyższe opracowanie zapoznaje nas z aktualnymi przepisami prawa polskiego i normami Kodeksu Prawa Kanonicznego dla ustanawiania fundacji pobożnych, ich struktury, zarządu, statutu, aktu fundacyjnego i nadzoru przez kompetentne organy władzy zarówno cywilnej, jak i kościelnej. Podjęta problematyka fundacji pobożnych zaznajamia z możliwościami ich tworzenia, likwidacji, wyjaśniono kwestię majątku fundacji, aktu fundacyjnego, zarządu, nadzoru, jak i zmiany zapisów statutów, możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przez fundacje i warunki jej dotyczące. To wszystko pomaga rozumieć cel istnienia, sens działania fundacji, jak i zakończenie ich działalności, gdy kończy się kapitał finansowy konieczny dla prowadzenia wyznaczonej działalności przez konkretną fundację.

⁶⁰ Szerzej na ten temat przeznaczenia majątku fundacji tworzone przez inne kościoły i związki wyznaniowe w pozostałych ustawach regulujących stosunek państwa do innych kościołów: zob. P. Suski, *Stowarzyszenia...*, dz. cyt., s. 418-419.

⁶¹ A. Kidyba, *Ustawa o fundacjach...*, dz. cyt., s. 53-54.

Niniejsze opracowanie nie wyczerpuje zagadnienia i problematyki związanej z działalnością i powoływaniem fundacji, ale wskazuje kierunek dalszych badań w tej kwestii.

~ . ~

Ilona Resztak
Pobożne fundacje w prawie kanonicznym.
Pojęcie pobożnej fundacji

Streszczenie

Zagadnienie pobożnych fundacji nabiera w dzisiejszym świecie ogromnego znaczenia. Zarówno przepisy prawa cywilnego, jak i prawa kanonicznego podają konkretne ustalenia dotyczące tworzenia, zabezpieczenia majątku, określania statutu oraz wypełnianie zobowiązań wynikające z pobożnych fundacji. Opracowanie dotyczy przepisów prawa kanonicznego i świeckiego na temat pobożnych fundacji i zapisów.

Słowa kluczowe: prawo kanoniczne, fundacje kościelne, Konkordat.

Ilona Resztak
Holy Foundations According to Canon Law.
The Notion of a Holy Foundation

Abstract

The question of holy foundations becomes more and more important in today's world. Both, the legal rules of civil and canon law – submit specific regulations concerning the establishing of a foundation, securing its assets, specifying the charter and fulfilling the obligations resulting from holy foundations. The present essay introduces the directives of both canon and lay law on holy foundations.

Key words: canon law, Church foundations, Concordat.